

Terhen Järvi-Kääriäinen

Kolumnisti Terhen Järvi-Kääriäinen osallistui kesäkuussa ISO TC 122 SC4 Packaging and Environment -kokoukseen ainoana Suomen edustajana.

Ekologisuus kiinnostaa!

Suomalaisista lähes joka kolmas on vastuullinen kuluttaja, eli kestävän kehityksen periaatteet ja terveystä edistävät elämäntavat ohjaavat yli miljoonan 15–75-vuotiaan suomalaisen valintoja.

Miten se liittyy pakkauksiin? Pakkaus vähentää tuotejätteen syntymistä. Pakkaus edistää kestävän kehityksen taloudellisia, ympäristöllisiä ja sosiaalisia tekijöitä, koska se suojaaa tuotteita, estää jätteen muodostumista ja mahdollistaa tehokkaan talouden. Se helpottaa kuluttajien ostopäätöksiä välittämällä tarpeellisen informaation. Käytetty pakkaus on helppo täyttää uudelleen, kierrättää materiaalina tai hyödyntää energiana.

Tutkija **Virpi Korhonen**, Pakkaustutkimus – PTR ry, tutki kuluttajien pakkausasenteita vuosina 1998 ja 2009. Tuloksista ilmenee, että kuluttajat arvostavat elintarvikepakkausta nyt enemmän kuin 11 vuotta sitten ja haluavat sopivan kokoisia pakkauksia eri käyttötilanteisiin. He kierrättävät pakkauksia enemmän kuin ennen, jos siihen on mahdollisuus. Suomessa kartonki ja paperi mielletään ympäristöystävällisiksi pakkausmateriaaleiksi toisin kuin lasi, muovi, alumiini ja tinapelti. Jopa lasi todetaan ympäristölle haitallisemmaksi kuin aikaisemmin. Pakkauksen tulee olla ympäristömyötäinen arkipäivän tuotteissa. Lahjaksi annettavissa ylellisyystuotteissa tärkeää on avattavuus ja houkutteleva ulkonäkö.

Suomalainen on osaava kuluttaja, jota ei helposti johdeta harhaan. Hän arvostaa käytännöllisyyttä ja toimivuutta ja on myös valmis tekemään paljon ympäristön hyväksi.

Hyödyttääkö uuteen jätelakiin kaavailtu pakkausten tuottajavastuun laajennus ympäristöä? Ei. Meillä on toimivat pakkausten hyötykäyttöjärjestelmät ja pakkausten kokonaiskäytöstä kaatopaikalle joutuu vain 3 prosenttia. Suomi ylitti vuodelle 2008 asetetut EU:n pakkausedirektiivin hyödyntämistavoitteet. Lakimuutosta pakkausten suhteen ei siis tarvita. EU:ssa pakkaus- ja pakkausedirektiivillä (PPWD) on kaksi toimijal-

kaa: ympäristö ja vapaa kauppa, toisin kuin jätedirektiivillä. PPWD:n tuleekin olla dominoiva, kun päätetään pakkauksia koskevia asioita. EU:n oikeuskäsitelyssä on jo todettu, että jätedirektiivin viisiportainen järjestelmä ei ole pakkausalalla toimiva. Suomeen kaavailussa jätelaissa on totaalisesti unohdettu myös EU:n New Approach -asenne, lainsäädännön selkeyttäminen ja yksinkertaistaminen. Selkokielisestä direktiivistä saadaan Suomeen vaikeaselkoinen lakiehdotus, joka sivumäärältään on miltei kolminkertainen direktiiviin verrattuna. Lisäksi se vaatii useita täydentäviä asetuksia.

Pakkaus on osa tuotetta ja tuotteen jakelujärjestelmää, ei erillinen yksikkö. Säilyketölkki sallii elintarvikkeen säilyttämisen vuosia huoneen lämmössä, pakkauksessa käytetty materiaali voidaan kierrättää ”ikuisesti”. Ympäristöhyödyt syntyvät tuotteen hävikin pienentymisestä, tehokkaasta sterilointiprosessista jne. Puhdas pakkausmuovi isoista kertymistä voidaan kerätä ja kierrättää materiaalina, mutta kuluttajilta tulevat monikerros- ja muut muovit soveltuvat parhaiten energiajakeeseen. Sitä ennen ne ovat taanneet pakatun tuotteen säilyvyyden ja käytettävyyden.

Kuluttajat kysyvät pakkausten hiilijalanjälkeä tai LCAta. Niitä ei ole syytä laskea ilman tuotetta ja sen jakelureittiä, koska pakkaus on niin oleellinen osa tuotetta ja kestävää kehitystä. Pelkkä hiilijalanjälki ei riitä, sillä silloin jätetään huomioita mm. happamat päästöt ja vaaralliset aineet. Tekesin Futupackissa on projekti, jossa tarkastellaan vaihtoehtoisia pakkauksia leivälle, lihajalosteelle ja soijatuotteelle ja laaditaan pakkaussuunnittelijalle ekologisen pakkaamisen opas.

Ekologisuus ei kiinnosta vain Suomessa vaan kaikkialla. Suomalainen pantillinen juomapakkausjärjestelmä ja tehokkaat uudelleenkäyttöjärjestelmät kannattaisi viedä maailmalle! Pakkausten kansainvälinen standardisointi on myös tärkeää.

Terhen Järvi-Kääriäinen,
tutkimuspäällikkö
Pakkaustutkimus – PTR ry